

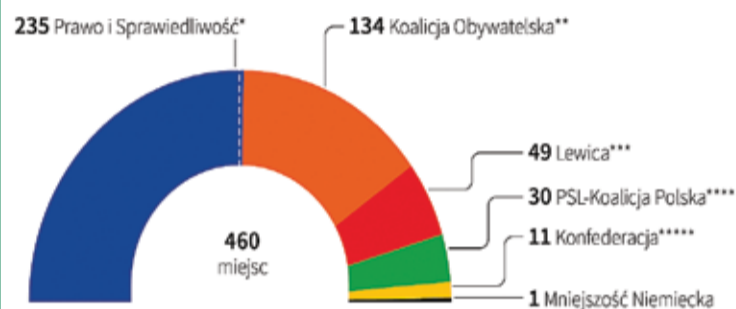

WYBORY PARLAMENTARNE W POLSCE

Wyniki wyborów do Sejmu

PODZIAŁ MANDATÓW W SEJMIE IX KADENCJI

Oficjalne wyniki wyborów - mandaty w podziale na komitety wyborcze

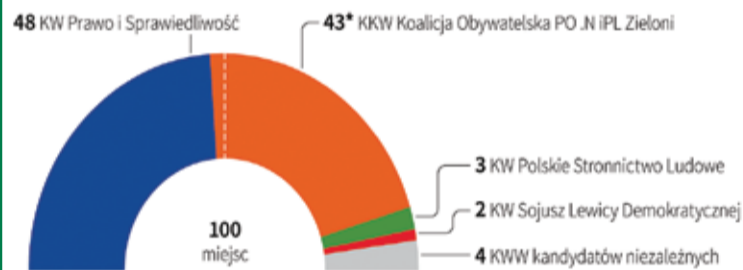

*Prawo i Sprawiedliwość, Solidarna Polska, Porozumienie
 **Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni
 ***Sojusz Lewicy Demokratycznej, Wiosna, Lewica Razem
 ****Polskie Stronnictwo Ludowe, Kukiz'15
 *****Konfederacja Wolność i Niepodległość: KORWIN, Ruch Narodowy, Braun

Wyniki wyborów do Senatu

PODZIAŁ MANDATÓW W SENACIE X KADENCJI

Oficjalne wyniki wyborów - mandaty w podziale na komitety wyborcze

ZWYCIĘZCY W WYBORACH DO SENATU RP 2019 R.

Kandydaci na senatorów wybrani w okręgach jednomandatowych

XVII Festiwal

„Jesień z muzyką Karola Szymanowskiego” w KROPYWNYCKIM

Wspaniałą niespodzianką dla zgromadzonych fanów muzyki klasycznej stał się występ gości z Polski - znakomitego „Trio Śląskiego”. w składzie pianistki - Joanny Domańskiej, klarncisty - Romana Widaszka (P) i waltorniarza - Tadeusza Tomaszewskiego.

3 października 1882 roku w dość dużej wsi Tymoszwówka, w ówczesnym powiecie czechryńskim, byłej guberni kijowskiej, przyszedł na świat Karol Maciej SZYMANOWSKI - wielki humanista o wielostronnych zainteresowaniach, muzyczna twórczość którego to z pewnością jedno z najbardziej imponujących osiągnięć na gruncie kultury polskiej i ogólnoswiatowej.

Jak dzisiaj, 82 lata po śmierci, postrzega-

my dorobek Karola Szymanowskiego? Ostatnie lata przyniosły istotny wzrost zainteresowania jego muzyką na całym świecie, aczkolwiek w jego małej ojczyźnie, dzięki zapalowi Aleksandra Polaczoka - prezesa Stowarzyszenia „Polonia” im. K. Szymanowskiego w Kropywnyckim, już siedemnasty rok z rzędu obchodzony jest uroczyste dzień urodzin patrona organizacji w szerokim artystycznym odniesieniu.

Ciąg dalszy na str. 4

„Wszyscy jesteście zwycięzcami!”

Festiwal Polskiej Piosenki Współczesnej

W tym roku, jedenasty już z kolei Festiwal Polskiej Piosenki Współczesnej w Kijowie zorganizowany przez Związek Polaków na Ukrainie, ruszył 28 września w auli Kolegium Telekomunikacji w Kijowie. W ten sobotni dzień zawitało tu wielu chętnych, aby podziwiać i poznawać piękno polskiej współczesnej twórczości piosenkarskiej.

Ciąg dalszy na str. 5

10 lat z „Monitorem Wołyńskim”

Jubileusz

Do stolicy Wołynia 10 października przybyli przedstawiciele mediów polonijnych Ukrainy, Białorusi i Litwy na zjazd, w ramach którego Fundacja „Wolność i Demokracja” przygotowała program szkoleniowo-warsztatowy oraz uroczyste obchody 10-lecia gazety „Monitor Wołyński”.

Pierwszy numer tego pisma, dostępnego w obwodach wołyńskim, rówieńskim i tarnopolskim Ukrainy, ukazał się 16 lipca 2009 roku. Dziś nakład dwutygodnika sięga 5 tysięcy egzemplarzy i - jako że adresowany jest on do miejscowych Polaków i Ukraińców zainteresowanych relacjami między naszymi narodami - ukazuje się w dwóch językach - po polsku i po ukraińsku.

Redaktorem naczelnym od dziesięciu już lat jest jeden z pionierów dziennikarstwa polskiego na Ukrainie - zdolny i wszechstronny Walenty Wakoluk.

„Monitor Wołyński” to nie tylko ściśle grono redakcyjne. „Monitor” to przede wszystkim ludzie, którzy tworzą to pismo” - podkreśliła z-ca red. naczelnego Natalia Denysiuk, nadmieniając, że gdy kiedyś postanowiła policzyć, ile osób (nie tylko dziennikarzy) ale również członków stowarzyszeń polskich, nauczycieli polskiego, historyków, etnografów, krajoznawców i innych korespondentów, pisało teksty do gazety to okazało się, że jest ich ponad dwustu.

Gazeta nie tylko relacjonuje życie Polaków na Wołyniu, ale w publikacjach aktywnie promuje idee integracji europejskiej i euroatlantyckiej, postępu w dialogu Polska-Ukraina.

W pierwszym dniu zjazdu dziennikarze uczestniczyli w warsztatach medialnych. W przepięknym jesiennym plenerze Robert Krauze z Telewizji Republika zapoznał zebranych z arkanami doskonalenia swoich umiejętności w pracy z dronem.

O sposobach wykorzystywania przez media tradycyjne współczesnych narzędzi promowania materiałów, w tym sieci społecznościowych, o roli mediów polskich za granicą opowiedziała na warsztatach dziennikarskich Dorota Kania z Gazety Polskiej, natomiast na spotkaniu z Piotrem Pałką z portalu Kresy24 burzliwie omawiano kwestię wykorzystania mediów społecznościowych w procesie komunikacji z

Za zasługi w działalności na rzecz środowiska polonijnego Walentemu Wakolukowi oraz Natalii Denysiuk wręczono Złote Krzyże Zasługi

odbiorcami prasy polonijnej. Zagadnienia związane z zagrożeniami pracy redakcji, w tym z fałszywymi wiadomościami oraz działaniami dezinformacyjnymi w dzisiejszym świecie przybliżył słuchaczom Paweł Bobołowicz, dziennikarz Radia Wnet i współtwórca polskiej odsłony projektu StopFake informującego o zagrożeniach płynących z fake'ów oraz dezinformacji. Jego zdaniem pogoń za sensacją i ślepy wyścig między redakcjami o pierwszeństwo publikacji, w sytuacji, gdy jak grzyby po deszczu mnożą się fabryki trolli i atakują automatyczne boty

- wszystko to nie pozwala na solidną weryfikację informacji, jej wiarygodności. Paweł przedstawił nam (sprawdzone przez niektórych już w dni zjazdu) niezwykle użyteczne narzędzia do weryfikowania informacji, w tym autentyczności zdjęć i wideo.

Uroczystości Jubileuszu 10-lecia Monitora Wołyńskiego, zaszczytliwi swoją obecnością Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Adam Kwiatkowski, Ambasador RP w Kijowie Bartosz Cichocki, Konsul Generalny RP w Łucku Wiesław Mazur, przedstawiciele władz miejskich i obwodowych.

Przedstawiciele Prezydenta RP, dyplomaci polscy na Ukrainie i dziennikarze w drugim dniu zjazdu wyjechali do Kowla, gdzie uczestniczyli w mszy świętej w kościele pw. Świętej Anny. Dziękczynną mszę świętą w podziękowaniu tym, którzy złożyli ofiarę na rzecz niepodległości Polski odprawił ksiądz Ołeksandr Łukaszczuk. Po zakończeniu nabożeństwa minister Adam Kwiatkowski

gdzie spoczywa 1800 żołnierzy różnych narodowości, większość z których zginęła podczas I wojny światowej.

Są tu groby 300 Polaków, zarówno żołnierzy I i II Brygady Legionów, jak też i tych, którzy polegli w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Cmentarzem opiekują się obecnie harcerze z Kostiuchnówki. Potem na kowelskim cmentarzu komunalnym uczczono pamięć żołnierzy

Wszystkie przedsięwzięcia zjazdu otoczyli fachową i czującą opieką jego główni organizatorzy: Robert Czyżewski (P), Anna Śmigielka, Walenty Wakoluk

w imieniu Prezydenta RP podarował kowelskiej parafii kielich liturgiczny.

Następnie delegacja złożyła wieńce i pomodliła się na cmentarzu wojskowym „Na górze,

Wojska Polskiego, policjantów i harcerzy, którzy zginęli w latach 1915-1920.

Po powrocie do Łucka, w drugiej połowie dnia, odbyły się główne uroczystości z okazji Jubileuszu 10-lecia Monitora Wołyńskiego. W zacisznej rodzinnej atmosferze sali konferencyjnej gospodarze pokrótce przedstawili ciekawe etapy w rozwoju pisma, podzielili się zamierzeniami na przyszłość, przyjęli słowa uznania i upominki od swoich kolegów po fachu.

Adam Kwiatkowski przekazał pozdrowienia od prezydenta Andrzeja Dudy wszystkim uczestniczącym w zjeździe przedstawicielom polskich mediów na Wschodzie. Podkreślił, że Monitor Wołyński jest swoistym fenomenem, który łączy nie tylko Polaków, ale też Ukraińców, w poszukiwaniu prawdy i w budowaniu na tej prawdzie przyszłości.

Złożeniem wieńców, modlitwą i chwilą milczenia uczczono pamięć poległych Polaków w szeregu miejsc ich pochówku

To jest coś, co powinniśmy podkreślać, bo chcemy na prawdzie budować nasze dobre relacje z Ukrainą, ale też z innymi państwami, z którymi sąsiadujemy – zaznaczył.

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Adam Kwiatkowski wręczył Walentemu Wakolukowi oraz Natalii Denysiuk Złote Krzyże Zasługi. Odznaczenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy przyznano im za zasługi w działalności na rzecz środowiska polonijnego oraz za popularyzację polskiej kultury i historii.

Następnie dawni i obecni pracownicy Monitora

Na jednym z zajęć Paweł Bobołowicz, współtwórca polskiej odstony projektu StopFake udostępnił nam niezwykle użyteczne narzędzia do weryfikowania informacji

Wołyńskiego otrzymali dyplomy od prezesa Fundacji Wolność i Demokracja Roberta Czyżewskiego i prezesa Fundacji Solidarności Międzynarodowej Rafała Dzieciołowskiego. Pełniący obowiązki mera Hryhorij Pustowit przekazał na ręce redaktora naczelnego Monitora Wołyńskiego podziękowanie dla redakcji za to wszystko, co zrobiła dla promowania historii oraz teraźniejszości Ukrainy, Polski, za to wszystko, co jest pomostem łączącym nasze kraje.

A potem hucznie było na sali bankietowej wspaniałego i gościnnego hotelu Sribni Leleki. Gratulacje, toasty, uściski w oprawie muzycznej ludowej kapeli.

Nazajutrz, już przy pełnej powadze, w Katedrze pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Łucku odbyła się msza święta w intencji mediów polskich, po której przedstawiciele mediów polonijnych z Białorusi, Litwy i Ukrainy złożyli wieńce przy ścianie Łuckiego Więzienia i na Memoriale Żołnierzy ATO.

Raz jeszcze gratulujemy naszym kolegom z Wołynia i życzymy udziiesięciokrotnienia ich szlachetnej działalności, a przeto rychłego jubileuszu pod dewizą „Sto lat Monitora.”

Stanisław PANTELUK
(Zdjęcia: A. Plaksina)

Krakowskie spotkanie medialne

Nie ulega wątpliwości, że rola środków społecznego przekazu we współczesnym świecie stale rośnie. Prasa, która zresztą już w znacznym stopniu przestała być „drukowaną”, a rozpowszechniana jest za pośrednictwem Internetu i nie tylko, a obok niej telewizja i radio odgrywają coraz większą rolę w przestrzeni informacyjnej społeczeństwa.

Celem okazania pomocy powszechnemu rozwojowi mediów polonijnych w dniach 26-29 września „Wspólnota Polska” znów zebrała działających na całym świecie dziennikarzy polonijnych, w krakowskim Domu Polonii na II Światowe Forum Mediów Polonijnych, aby wreszcie znaleźć odpowiedź na pytanie: jaka jest nasza, dziennikarska rola w zbliżeniu Polaków, rozszarpanych przez los po całym świecie?

II Światowe Forum Mediów Polonijnych - to kontynuacja zainicjowanych przez Zrzeszenie Organizacji Polonijnych w Szwecji w 2014 roku Europejskich Forów Mediów Polonijnych, które w tym roku rozpoczęło się przedstawieniem jego organizatorów: Dariusza Piotra Bonisławskiego - Prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Teresy Sygnarek - Prezesa Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji oraz Tadeusza Adama Pilata - Prezydenta Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. Uroczystość prowadziła Zenka Bańkowska - dyrektor programowy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. W części uroczystej odczytany został list Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Stanisława Karczewskiego, skierowany do uczestników Forum. Marszałek Karczewski podkreślił znaczenie kampanii społecznej „Jest nas 60 milionów” i wyraził nadzieję, że dziennikarze polonijni włączą się do jej realizacji.

Dzięki udanej organizacji Forum uczestnicy mieli wystarczającą ilość czasu nie tylko na opanowanie zaproponowanych materiałów szkoleniowych, lecz i na nawiązanie trwałych relacji między mediami polonijnymi a polskimi - dzięki spotkaniom formatu B2B, jak też na przydatne merytorycznie rozmowy przy filiżance kawy w przerwach między warsztatami.

W tym roku Ukrainę reprezentowała znaczna liczba środków medialnych. Oprócz

MEDIA POLONIJNE I POLSKIE – „ŁĄCZY NAS POLSKA”

redakcji naszej gazety do starszej stolicy Polski przyjechali redaktorzy „Kuriera Galicyjskiego”, „Polskiego Radia Lwów”, „Radia Lwów Na Lwowskiej Fali”, „Studia Polonii Szczepaniak”, „Tęczy Żytomierszczyzny”, „TV Polacy Żytomierszczyzny”.

Program obfitował w warsztaty o różnorodnym zakresie tematycznym - od prawa do

Prezentacja „DK” na sesji dziennikarskiej

fotografii. W jednym z dni Forum dla podniesienia efektywności poziomu edukacji w odpowiedniej dziedzinie podzielono wszystkich uczestników na grupy, według rodzaju działalności, jako że w Forum brali udział dziennikarze prasowi,

Spotkaniom towarzyszyła żywa dyskusja i atmosfera wzajemnego zrozumienia.

Uroczyste otwarcie obrad Forum II Światowego Forum Mediów Polonijnych

radiowi i telewizyjni reprezentujący różne pokolenia.

Spotkaniom towarzyszyła żywa dyskusja i atmosfera wzajemnego zrozumienia. Dużo

rozmawialiśmy ze sobą. W finale Forum tworzyliśmy już wielką międzynarodową rodzinę dziennikarską. Przekonaliśmy się naocznie, że dziennikarze na całym świecie mają podobną pracę i przestrzegają te same etyczne zasady i że stoi przed nami wielkie zadanie polegające na upowszechnianiu i respektowaniu wartości fundamentalnych dla wszystkich ludzi.

Natomiast szczerść, gościnność, atmosfera życzliwości i otwartości ze strony organizatorów, wszystko to zasługuje na przeogromne podziękowanie i utwierdza nas w przekonaniu, że w następnym roku znów POŁĄCZY NAS POLSKA!

Margarita PRUS
Zdjęcia: PAI

„Jesień z muzyką Karola Szymanowskiego” w KROPYWNYCKIM

XVII Festiwal

Ciąg dalszy ze str. 1

W przededniu urodzin w sali Szkoły Muzycznej miasta zainaugurowano XVII Festiwal pt. „Jesień z muzyką Karola Szymanowskiego”. Wspaniałą niespodzianką dla zgromadzonych tu fanów muzyki klasycznej stał się występ gości z Polski - znakomitego „Trio Śląskiego”, w składzie pianistki - Joanny Domańskiej, klawecisty - Romana Widaszka i waltorniarza - Tadeusza Tomaszewskiego. W ich przepięknym wykonaniu wysłuchaliśmy utworów polskich kompozytorów XX-XXI wieku, w tym - J. Świdera, F. Lessela, K. Pendereckiego. Wykonanie „Trio Titanic” Mikołaja Góreckiego (juniora) - ocenione burzliwymi owacjami - było punktem kulminacyjnym koncertu.

Trio Śląskie założone jeszcze w 2001 roku tworzą muzyki związani z Akademią Muzyczną w Katowicach i Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia. Prowadzą oni aktywną działalność artystyczną oraz indywidualnie udzielają się w innych formacjach kameralnych.

Dzień wcześniej (1 października), w ramach festiwalu Kijów Music Fest, polskich artystów, wraz z Narodowym Zespołem Solistów Kijowska Kamerata pod batutą Walerija Matiuchina oklaskiwali kijowianie na koncercie pt. „Muzyczny dialog: Ukraina-Polska” w Małej Sali Akademii Muzycznej. „Trio Śląskie” wykonało dwa utwory: Trio Concerto - Mikołaja Góreckiego i Ukiyo-e No 4 -

Marcela Chyrzyńskiego. Obie kompozycje przeznaczone były na klarnet, waltornię, fortepian i orkiestrę smyczkową.

W festiwalowych imprezach uczestniczyli aktywnie członkowie i sympatycy Stowarzyszenia, nauczyciele języka polskiego, duchowieństwo. Ambasadę RP w Kijowie reprezentowali radca Jacek Goćłowski i konsul Przemysław Pierz.

W dzień urodzin 3 października uczestnicy obchodów zawitali do rodzinnej wsi Szymanowskiego - Tymoszwki, gdzie entuzjastycznie spotykali ich uczniowie tutejszej szkoły noszącej imię kompozyto-

ra, opiekujący się jego muzeum, jak też do pobliskiej wsi Kamienka, gdzie odbyła się prezentacja książek „Szymanowscy, Blumenfeldowie, Nejgauzowie: rodziny muzyczne na styku kultur” i etno muzycznego zbioru „Czumackie pieśni”.

Antologia: „Szymanowscy, Blumenfeldowie, Nejgauzowie: rodziny muzyczne na styku kultur” to pierwszy ukraiński na dużą skalę zbiór badań i materiałów o powiązanych

z Ukrainą ścieżkach życia i twórczości muzyków znanych na całym świecie. Do druku przygotowany został we współpracy z pozarządową organizacją społeczną Stowarzyszenie Polaków „Polonia” im. K. Szymanowskiego, Kropywnyckie Muzeum Kultury Muzycznej im. K. Szymanowskiego i Instytut Studiów Artystycznych, Folkloru i Etnologii. im. M. Rylskiego Narodowej

Akademii Nauk Ukrainy, przy udziale wiodących zagranicznych znawców tej tematyki. Zbiór zawiera ponad 40 obszernych artykułów i materiałów (około 660 stron), w tym ponad 10 artykułów autorów zagranicznych, które zostały podane w oryginalnych językach i przekładzie na język ukraiński. Współautor i redaktor zbioru, który podjął się dzieła kompilacji tekstów literackich różnych autorów i z różnych źródeł Aleksander Polaczok w ramach festiwalowych przedsięwzięć prezentował antologię publiczności w Kijowie, Kamieńcu i Czerkasach.

W ramach Festiwalu w Kropywnyckim odsłonięto też tablice poświęcone Polakom, których życiorysy powiązane są z tym miastem - Jerzemu Oleszy i męczennikom totalitaryzmu Włodzimierzowi Dunin-Zuchowskiemu i Grzegorzowi Doliw-Dobrowolskiemu, o czym dokładniej można dowiedzieć się z relacji Haliny Zeniuk (poniżej).

Stanisław PANTELUK

Zdjęcia: A. PŁAKSINA

Polacy Ukrainy

Dzień 2 października 2019 r., kiedy w mieście Kropywnycki zainaugurowano XVII Festiwal pt. „Jesień z muzyką Karola Szymanowskiego” zapisze się w historii jeszcze dwoma bardzo ważnymi wydarzeniami.

Pierwszym sztandarowym przedsięwzięciem tego dnia było - w 120 rocznicę urodzin - uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej znanego pisarza i dramaturga, Polaka z pochodzenia, który nigdy nie wyparł się swoich polskich korzeni - Jerzego Oleszy. Tablica przy ulicy Szewczenki 22 świadczy o tym, że w tym miejscu przyszedł na świat i mieszkał niezwykle pisarz, którego najbardziej popularnym dziełem jest baśń fantastyczna „Trzech grubasów” (1928). Po zakończeniu uroczystości, zwieńczonej złożeniem kwiatów pod tablicą pamiątkową przez

NIECH NIE GAŚNIE PAMIĘĆ LUDZKA

władze miasta, organizatorów i zaproszonych gości, wszyscy zainteresowani udali się w miejsce, gdzie (równie uroczystie) została odsłonięta druga tablica pamiątkowa (w 80. rocznicę agresji niemieckiej i sowieckiej), poświęcona polskim oficerom,

absolwentom Elizawetgradzkiej Szkoły Kawalerii, uczestnikom I i II wojny światowej - ofiarom totalitaryzmu. Na tablicy (u zbiegu ulic Dworcowej i Neuhausa) widnieją portrety pułkownika Włodzimierza Dunina - Żuchowskiego i

majora Grzegorza Doliwy - Dobrowolskiego.

Organizatorem obu - jakże podniosłych - uroczystości było Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich im. Karola Szymanowskiego na czele z panami Witalijem Plińskim i

Aleksandrem Sikorskim, zaś realizacja projektów była współfinansowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu „Współpraca z polskimi organizacjami oraz Polakami za granicą w 2019 r.”

Swoją obecnością zaszczylicili nas dyplomaci z Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie konsul Jacek Goćłowski oraz konsul Przemysław Pierz,

Uroczysty moment odsłonięcia tablicy pamiątkowej znanego pisarza i dramaturga - Jerzego Oleszy

W ramach festiwalu Kijów Music Fest, polskich artystów, wraz z Narodowym Zespołem Solistów Kijowska Kamerata pod batutą Walerija Matiuchina oklaskiwali kijowianie na koncercie pt. „Muzyczny dialog: Ukraina-Polska” w Matej Sali Akademii Muzycznej.

W szkole noszącej imię Szymanowskiego, w rodzinnej wsi kompozytora – Tymoszwówce, Aleksander Polaczok wręczył Antologię Giennadijowi Liniewiczowi (P) – prezesowi Polskiego Centrum Kulturowego im. K. Szymanowskiego w Czerkasach

W Kijowskiej Akademii Muzycznej podczas prezentacji antologii: „Szymanowscy. Blumenfeldowie. Neigauzowie: rodziny muzyczne na styku kultur” naprzemiennie brzmiała informacja o wydaniu i muzyka omawianych kompozytorów

duchowni katolicy tutejszej parafii Ducha Świętego i inni.

Wieczorem, miały miejsce jeszcze dwa bardzo istotne wydarzenia. Były nimi: wręczenie Kart Polaka kilku członkom Stowarzyszenia „Polonia” oraz oficjalne otwarcie Festiwalu „Jesień z Muzyką Karola Szymanowskiego”, którego inicjatorem oraz dyrektorem od 1992 roku jest Aleksander Polaczok

- prezes Stowarzyszenia Polaków „Polonia” oraz dyrektor Muzeum im. Karola Szymanowskiego w Kropywnyckim.

Za dofinansowanie imprezy organizatorzy pragną serdecznie podziękować Polskiemu Instytutowi w Kijowie.

Halina ZIENIUK
(Nauczyciel skierowany na Ukrainę przez ORPEG)

Festiwal Polskiej Piosenki Współczesnej

Ciąg dalszy ze str. 1

Tegoroczni uczestnicy Festiwalu, a było to 12 wykonawców, przyjechali z różnych miejscowości Ukrainy: z Sambora, Białej Cerkwi, Kropywnyckiego, Tarnopola, Zaporozża, Żytomierza i, oczywiście, z Kijowa. Konkursiści zaprezentowali swój warsztat artystyczny, zapoznając widzów z twórczością współczesnych autorów polskich w trzech grupach wiekowych: dziecięca, młodzieżowa i dorosła oraz w dwóch nominacjach „solista” i „chór”.

Oceniało uczestników, ich zdolności wokalne, językowe, stosowność dobranego repertuaru, walory artystyczne jury w składzie: kierownika Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie Doroty Dmuchańskiej, radcy WK Jacka Goćłowskiego, prezesa Związku Polaków na Ukrainie Antoniego Stefanowicza, dyrygenta Narodowej Orkiestry Ukrainy Wiktorii Żadko, organizatora projektu „Rodzina Polonijna. Ważny jest człowiek” Lidii Skubisz, redaktora naczelnego „Dziennika Kijowskiego” Stanisława Panteluka. I trzeba przyznać, że ostateczny werdykt dla jury był niełatwym zadaniem, ponieważ poziom talentu i kunsztu artystów tegorocznej edycji Festiwalu był nadzwyczaj wysoki.

Inaugurując występy prezes ZPU Antoni Stefanowicz wydatnił, że Festiwal był zapoczątkowany 15 lat temu, ale z braku finansowania na kilka lat został przerwany. Prezes podziękował też wszystkim gościom i uczestnikom z poza stolicy za gromadne przybycie na imprezę.

Słuchając piosenek w wykonaniu uczestników Festiwalu można było zapoznać się z dorobkiem twórczości polskich autorów i kompozytorów takich jak: Natalia Nykiel, Majka Jeżowska, Edyta Górniak, Janusz Kondratowicz, Wojciech Bellon, Zenon Martyniuk, Natalia Miżygórska i inni. Uczestnicy konkursu wykazali wysoki poziom artystyczny, prezentując publiczności polskie piosenki we własnej aranżacji.

Gościem imprezy był Zespół Pieśni i Tańca „Polanie znad Dniepru”, który zaprezentował efekt czterodniowej pracy z młodzieżą z Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Radawczyku z Polski, z którymi w ramach projektu MEN „Ważny jest

Kierownik WK Ambasady RP w Kijowie Dorota Dmuchańska i prezes ZPU Antoni Stefanowicz zainaugurowali festiwalowe zmagania

człowiek! Teatr i taniec dla Ireny” prowadził warsztaty taneczne. Była to druga część projektu, która w tym roku odbyła się w Kijowie.

Podsumowując wyniki Festiwalu kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie Dorota Dmuchańska zaznaczyła: „Jury miało bardzo trudne zadanie, żeby spośród państwa wyłonić zwycięzców. Ale wszyscy jesteście zwycięzcami! Gratuluję ogromnym talentom, które dzisiaj nam zaprezentowaliście!”.

Jury wyznaczyło jednak najlepszych, wśród których znaleźli się: 1 miejsce w grupie najmłodszych podzielili Juliana Kutowa z Sambora za wykonanie pieśni „To nie ja” i chór „Lastiwka” za wykonanie pieśni „Kapelusze mają duszę”. W grupie młodzieżowej 1 miejsce zajęła Maria Polaczok z Kropywnyckiego z piosenką „Chodzą ulicami ludzie” zaś w grupie dorosłych maksymalne punkty i 1 miejsce uzyskała Natalia Izotowa z Tarnopola za wykonanie pieśni „Wolność”.

Należy podkreślić, że tak wysoki poziom imprezy stał się możliwy dzięki niekwestionowanemu talentowi reżysera projektu Lesi Jermak – dyrektora Polskiej Szkoły Sobotniej i kierownika artystycznego ze-

Finalistka Festiwalu w kategorii młodzieżowej Maria Polaczok z Kropywnyckiego piosenką „Chodzą ulicami ludzie” podbiła serca widzów

społu „Polanie znad Dniepru”. Wszyscy uczestnicy i finaliści otrzymali dyplomy i upominki. Popis każdego z konkurso-wiczów jest ważnym, a każde z przygotowanych wystąpień może być w przyszłości zaproponowane i wykorzystane w różnorodnych koncertach, zarówno na Ukrainie, jak i w Polsce.

Festiwal odbył się dzięki wsparciu finansowemu Ambasady RP na Ukrainie i ze środków finansowych otrzymanych od Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Andżelika PŁAKSINA
(Zdjęcia autora)

Zwycięzynie w kategorii dziecięcej Juliana Kutowa i w kategorii dorosłych Natalia Izotowa

Edukacja

Ważne wydarzenie miało miejsce w Piaskowskiej Gromadzie Terytorialnej. Dzięki wspólnym wysiłkom wójta Gromady Anatolia Rudniczenki, Ośrodka Polskiego w Piaskówce, kierowanego przez Irynę Horecką, Związku Polaków Obwodu Borodziańskiego, Wydziału Oświaty w Piaskówce, udało się zrealizować wspaniały pomysł stworzenia polskiej klasy w Liceum Piaskowskim.

Otwarcie polskiej klasy zaszczyliła swoją obecnością kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie Dorota Dmucha

Klasa polska w Piaskówce

Piaskówka od dawna była miejscem zamieszkania Ukraińców i Polaków. W latach 30-40 XX wieku ponad 30% populacji stanowili tu Polacy. Do dziś wiele rodzin kulturuje kulturowe i zwyczajowe tradycje narodu polskiego.

Zaistnienie polskiej klasy daje możliwość nauki języka zarówno uczniom z rodzin polskich, jak i ukraińskich. Na uro-

czyste otwarcie klasy polskiej zawitało wielu honorowych gości: Kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie - Dorota Dmucha, Radca WK przy Ambasadzie RP w Kijowie Jacek Gocłowski, a także delegacja z Polski na czele z sekretarzem Gminy Miedzno - Agnieszką Związek, w skład której weszli: pełnomocnik wójta ds. bezpieczeństwa -

Leszek Idasz, przewodniczący Rady Gminy - Zdzisław Bęben, dyrektor Zespołu Szkolno Przedszkolnego - Dariusz Bednarski.

W uroczystości uczestniczyli także przedstawiciele władz rejonu borodziańskiego: przewodniczący Rady Rejonu Georgij Jerko, kierownik Borodziańskiej Administracji Państwowej i, oczywiście, kierownictwo

Gromady na czele z przewodniczącym Zjednoczonej Gromady Terytorialnej Anatolijem Rudniczenkiem, kierownik Departamentu Oświaty Oksana Nowikowa i dyrektorzy lokalnych szkół. Przybyli też goście z Kijowa dyrektor Kijowskiego Regionalnego Oddziału Wszzechukraińskiej Asocjacji Organów Samorządu Lokalnego „Asocjacji Miast Ukrainy” Harry Martin.

W ubiegłym roku podpisano memorandum o współpracy gminy Miedzno i Zjednoczonej Gromady Terytorialnej Piaskówka. W ramach umowy polscy partnerzy, w miarę możliwości, włączyli się do starań sprzyjających stworzeniu należytych warunków do nauki języka polskiego w Piaskówce.

Otwarcie polskiej klasy poprzedził wspaniały koncert uczniów Piaskowskiego Liceum zorganizowany przez Polski Ośrodek Związku Polaków w Piaskówce. W ciepłej rodzinnej atmosferze deklamowano po polsku wiersze, a w finale dzieci zaśpiewały piosenkę „Wszyscy Polacy to jedna rodzina”.

Arseniusz MILEWSKI

Warsztaty taneczne

Akcja „Wytnij Hołubca” z okazji Dnia Tańca Ludowego odbyła się w Kijowie 6 października w dwóch etapach. Podczas pierwszego etapu Zespół Pieśni i Tańca „Polanie znad Dniepru” wraz z jego miłośnikami przeszli barwnym korowodem przez centrum miasta ze śpiewem, tańcem w przepięknych polskich strojach i oczywiście

„WYTNIJ HOŁUBCA”

ście z zapałem popularyzującą polską kulturę.

Drugi etap – stanowił koncert, połączony z warsztatami tanecznymi, gdzie każdy chętny mógł spróbować wycięć hołubca i dołączyć się do akcji.

Po koncercie większość

kijowskich polskich organizacji wzięli udział w Festiwalu „Pierogi Fest”. Każda organizacja przygotowała własne stoisko, gdzie zaprezentowała swoje specjalności. Także dla wszystkich chętnych proponowano specjalne warsztaty z lepienia piero-

Dla wszystkich chętnych proponowano specjalne warsztaty z lepienia pierogów

Szczypa dobrych manier

REGUŁY NA BANKIECIE

W momencie wejścia na przyjęcie lub bankiet zaczynają nas obowiązywać konkretne zasady savoir vivre'u. Począwszy od tych przy powitalnym kieliszku szampana poprzez etykietę szwedzkiego stołu, na kosztowaniu deseru kończąc. Reguły te jednak często są łamane. Nawet jeśli jesteśmy na szkoleniu lub konferencji, a nie na eleganckiej kolacji, to wypada je znać. Gafa może przecież zepsuć nasz wizerunek. Pierwszą zasadą jest to, że kieliszek trzymamy w lewej dłoni, ponieważ prawą będziemy się witać. Bardzo ważna zasada - kieliszek trzymamy za nóżkę. Zawsze, bez wyjątku. Po części formalnej spotkania następuje zwykle przerwa, podczas której serwuje się posiłki w formie szwedzkiego stołu. Warto znać obowiązujące nas wtedy zasady.

Szwedzki stół - jak się ustawić?

Nawet jeśli czujemy się bardzo głodni, stajemy na końcu kolejki i cierpliwie czekamy. Jedzenia nie powinno dla nikogo zabraknąć, gdyż kelnerzy obecni na sali dbają o regularne donoszenie potraw. Na pewno w bardzo złym tonie będzie wyścig do bufetu czy wejście bez kolejki. Postarajmy się poczekać te dodatkowe kilka minut, aż przyjdzie nasza kolej. Jeśli czekamy, aż dołączy do nas jeszcze ktoś znajomy, nie będzie nietaktem, gdy ta osoba stanie przed nami. Unikajmy jednak sytuacji, w których takich osób będzie więcej. Grupowe rezerwacje są w bardzo złym tonie.

Gdy już dojdziemy do stołu z potrawami, weźmy tylko te naczynia i sztucce, z których zamierzamy skorzystać. Serwetkę należy umieścić pod talerzem. Warto mieć na uwadze, że podczas spożywania posiłków na stojąco, należy wybrać tylko takie potrawy, które nie sprawią problemów podczas jedzenia. Unikniemy nie tylko niezręcznego momentu przy znajomych lub klientach, ale także ewentualnego ryzyka poplamienia ubrania swojego lub osoby stojącej obok. Zwłaszcza, że nie zawsze znajdziemy wolne miejsce przy stoliku.

Ile nakładamy na talerz?

Jeśli chodzi o kwestię wielkości porcji, w dobrym tonie będzie nałożyć sobie niewielkiej ilości jedzenia i udanie się po ewentualną dodatkę. Wypełnienie talerza po brzegi i zjedzenie jedynie połowy porcji to salonowe faux pas. Jeżeli coś nam wyjątkowo posmakowało i zechcemy dołożyć kolejną porcję, weźmy czysty talerz, a ten, na którym jedliśmy, oddajmy kelnerowi. Tak nakazuje etykieta. Nie trzeba dodawać, że to samo tyczy się sztuców.

Deser jako słodkie zakończenie

Nie należy również nakładać na ten sam talerz ciepłych potraw np. lososia i deseru. Najpierw zjedźmy jeden posiłek, a następnie deser, nakładając go na oddzielny, przeznaczony do tego talerzyk. Jeśli nie mamy ochoty na obiad, nie będzie w złym tonie, jeśli skosztujemy jedynie deseru. Tutaj też warto pamiętać o podłożeniu serwetki pod talerzyk, zwłaszcza, że nigdy nie wiemy, kiedy ktoś do nas podejdzie, aby się przywitać. Nasze dłonie powinny być zawsze czyste.

Informacja własna

Losy i drogi

Skąd Mazurzy przybyli
na Chmielniczczyznę?

Prezentację projektu uświetnił występ ludowego chóru „Rozmaryn”

24 września w Chmielnickim Centrum Młodzieży zaprezentowano projekt „Śladami ukraińskich Mazurów”. Od czerwca przedstawiciele Ośrodka Sportowo-Kulturalnego „Ploskirów” wraz z wolontariuszami zbierali stare fotografie, dokumenty i opowieści rodzinne mieszkańców, poświęcone historii Mazurów zamieszkujących Chmielniczczyznę. Efektem kilkumiesięcznej pracy była wystawa, wydanie książkowe i strona internetowa poświęcona temu tematowi.

Zdaniem uczestnika projektu, krajoznawcy Ihora Zapadenki, współcześni, zamieszkujący dziś ten region Mazurzy pochodzą z polskiego Mazowsza. Ich obecność na Podolu bierze swój początek po zakończeniu inwazji osmańskiej w 1699 r., która spustoszyła ten region i wówczas to (w XVIII wieku) Mazurzy zaczęły przybywać do Poloskirowa i okolicznych wsi.

Od tego czasu, po rozbiórce Polski, pomimo żarliwych starań Imperium Rosyjskiego o ich asymilację i na przekór licznym wobec nich czynionym represjom władzy radzieckiej, potomkowie Mazurów zachowali swoje tradycje, dialekt i wiarę.

Ciekawe, że w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich informację dotyczącą Mazurów zamieszkałych w ploskirowskim starostwie w 1887 r. podano w sposób następujący:

„Mieszkańcy Maćkowiec, Szarowieczki, Greczan, jak sami dowodzą, opuścili Kujawy i osiedlili się tutaj w ostatnich latach ubiegłego wieku. Mazurzy są całkowicie odseparowani od innych grup miejscowej ludności, ściśle powiązani są ze sobą. Zachowali oryginalne zwyczaje, stroje, a nawet dialekt języka. W niektórych wioskach można spotkać Mazurów, którzy osiedlili się razem z miejscową ludnością” - wspominają uczestnicy projektu we własnych materiałach.

Igor MELNYCZUK (Dziennikarz projektu)

Potomkowie Mazur mogli poczytać o swojej historii podczas prezentacji projektu

„Dziennik Kijowski” można zaprenumerować
na 2019 rok na poczcie!!!

Індекс передплати 30678. УКРПОШТА.

REGATY ŁODZI ŻAGLOWYCH W CHERSONIU

Sport i historia

Dzwon zawisł na wieży kościoła katolickiego w Chersoniu, tablicę natomiast wmurowano w ścianę świątyni. W ten oto sposób oddano cześć generałowi Mariuszowi Zaruskiemu, który podczas drugiej wojny światowej zginął w chersońskim więzieniu NKWD i pochowany jest na tutejszym cmentarzu.

Tegoroczne regaty otworzył gość z Polski, pan Wojciech Skóra, szef Komisji Turystyki Żeglarskiej oraz dyrektor Turystyki Wodnej PTTK. Pan Wojciech Skóra od dziewięciu lat przyjeżdża do naszego miasta i nieustrudzenie organizuje tę ciekawą sportową imprezę. Uczestników regat i przybyłych nad brzeg Dniepru gości ciepłym słowem powitała pani Rozalia Lipińska – prezes Obwodowego Towarzystwa Polskiego „Polonia” w Chersoniu. Przed startem żaglówek odśpiewano hymny narodowe Polski i Ukrainy.

W tym roku, w przeciwieństwie do poprzedniego, nie dopisał wiatr, dlatego żeglarze stanęli przed podwójnie trudnym zadaniem. Mimo to jednak, jak co roku, łodzie wypłynęły na połyskujące w słońcu wody Dniepru. Zwycięskiej załodze wręczono puchar.

Projekt interdyscyplinarne

GROZA I TRAGIZM TAMTYCH CZASÓW

W Centrum Kultury Polskiej «Akerman w Białogrodzie nad Dniestrem 6 października w odbyło się otwarcie wystawy pt.: „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej”.

Wystawa ta jest częścią międzynarodowego projektu zrealizowanego przez Muzeum II Wojny Światowej wspólnie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP. Wystawa była prezentowana począwszy od 1 września w kil-

Zgodnie z dziewięcioletnią już tradycją, we wrześniu 2019, odbyły się w Chersoniu regaty łodzi żaglowych o puchar im. generała Mariusza Zaruskiego. Przed dziewięć laty puchar ten ufundował prezydent RP Bronisław Komorowski. Członkowie Chersońskiego Obwodowego Towarzystwa „Polonia” do dziś pamiętają ten uroczysty dzień, kiedy to wraz z pucharem przybyłą z Polski do Chersonia dzwona odlany na cześć wielkiego generała oraz tablica pamiątkowa jemu poświęcona.

Tego samego dnia mieszkańcy Chersonia świętowali Dzień Miasta. Podczas otwarcia imprezy wystąpili przedstawiciele władz miejskich i obwodowych. I tu nie zabrakło polskich akcentów. Wśród flag innych mniejszości narodowych powiewała flaga Polski. Reprezentantka OTP „Polonia” wystąpiła

w polskim stroju ludowym i odczytała krótki tekst w języku polskim na temat przywiązania do Chersonia mieszkających w nim ludzi, których historyczną ojczyzną jest Polska.

Paweł ELIAS

(nauczyciel skierowany do pracy w Ukrainie przez ORPEG)

kudziesięciu polskich placówkach zagranicznych na 6 kontynentach.

W ceremonii otwarcia wzięli udział przedstawiciele Konsulatu Generalnego RP w Odessie, przedstawiciele władz miasta, członkowie polskich stowarzyszeń miasta Białogrodu nad Dniestrem oraz zaproszeni goście. Wystawa stanowi atrakcyjną opowieść o polskim doświadczeniu II wojny światowej, szczególną wagę przywiązując do ukazania dramatyzmu wojny i starań polskiego żołnierza

o odzyskanie niepodległej ojczyzny. Wzruszającym momentem inauguracji było wysłuchanie komunikatu specjalnego Polskiego Radia z 1 września 1939 roku o ataku III Rzeszy na Polskę. Oprawę muzyczną zapewnił zespół wokально-муzyczny „Akermancy”, który zaprezentował pieśni i melodie nawiązujące do czasów II wojny światowej.

Sergiusz KWIATKOWSKI

Prezes Centrum Kultury Polskiej „Akerman” w obwodzie odeskim

Mąż wchodzi na wagę łazienkową i z całej siły wciąga brzuch. Żona patrzy na to z politowaniem i pyta:
- Myślisz, że ci to pomoże?
- Oczywiście, że pomoże. Tylko w ten sposób mogę zobaczyć ile waży.

Małżonka jednego z więźniów poszła do naczelnika więzienia prosić o lepszą pracę dla męża.

- Ależ szanowna pani, przy klejeniu papierowych toreb jeszcze nikt się nie przemęczył!
- Tak, ale on po tej pracy całymi nocami musi jeszcze kopać jakiś tunel...

Podchodzi Anglik do Ślązaka:

- Polish?
- Nie, rzuciłem.

- Mamo, tato, grałem w pokera i... wyprowadzam się z tego domu!
- Oo, gratulacje!
- Wy też.

- Więc mówisz, że nigdy nie przeklinasz?
- Tak jest!
- W takim razie oddzwonię do ciebie o trzeciej nad ranem.

Mieszkaniec Prypeci obejrzał pierwszy odcinek serialu „Czarnobyl” i naliczył 8 nieścisłości. I to tylko na palcach jednej ręki.

Tonie statek. Jakiś facet, roztrącając pozostałych, przepycha się do szalupy.
- Niech pan poczeka, na statku zostały jeszcze kobiety! - zatrzymuje go marynarz.
- Panie, daj mi pan spokój, nie mam teraz głowy do seksu!

- Sąsiedzie, coś pan tak wczoraj wieczorem wrzeszczał na żonę?
- Bo nie chciała powiedzieć, na co wydała wszystkie pieniądze.
- A dlaczego pan jeszcze głośniej wrzeszczał dziś rano?
- Bo powiedziała.

ZWIĄZKI FRAZEOLOGICZNE

„Rozpuścić się jak dziadowski bicz” - stać się nieposłusznym (często w wyniku zbyt dużego pobłażania): *Przy poprzednim wychowawcy rozpuściłeś się jak dziadowski bicz, ale skończyły się dobre czasy. Już ja się za ciebie zabiorę!*

„Wejść (komuś) w krew” - stać się nawykiem, przyzwyczajeniem: *Wczesne wstawanie tak weszło mu w krew, że nawet w niedzielę zrywa się o piątą rano.*

„Łamać sobie język” - mieć trudności z wymawianiem słów: *Mówią, że język polski jest trudny dla obcokrajowców ze względu na dwuznaki: sz, cz, rz, a tymczasem my, Polacy, często łamiemy sobie język, wymawiając angielskie i francuskie wyrazy.*

Trzynasta pozycja Polski

Coroczny ranking HSBC Expat (czyli wysokiej klasy specjalista, który opuścił ojczyznę, aby pracować za granicą) dotyczy różnych aspektów życia i pracy poza krajem pochodzenia. To m.in. warunki wychowywania dzieci, wynagrodzenie czy łatwość aklimatyzacji. W tegorocznym badaniu uczestniczyło ponad 18 tys. ekspatów z całego świata.

Oto 10 krajów, w których ekspatom żyje się najlepiej:

1. Szwajcaria, 2. Singapur, 3. Kanada, 4. Hiszpania, 5. Nowa Zelandia, 6. Australia, 7. Turcja, 8. Niemcy, 9. Zjednoczone Emiraty Arabskie, 10. Wietnam, ... 13. Polska.

Czy wiesz, że:

- Od sierpnia 2019 roku mieszkańcy Wrocławia mogą zarobić na... deszczówce. Miasto zachęca do gromadzenia wody pochodzącej z opadów, która następnie będzie ponownie wykorzystywana.
- Stolica Małopolski Kraków jest czasem nazywana „miastem stu kościołów” - co jest niedopowiedzeniem - tego typu miejscu kultu jest w Krakowie około 130.
- Zdaniem części ekologów, świat już za kilkadziesiąt lat może zmienić się nie do poznania. Dotyczy to również Polski. W Internecie pojawiły się mapki, które obrazują, jak wyglądać będzie Polska, jeśli poziom wód stale będzie się podnosił. Widok jest przerażający! Najbardziej zagrożone jest położone tuż przy Bałtyku Trójmiasto. Gdyby poziom morza podniósł się o metr, zalane zostałyby również fragmenty portu, Grabówka, Kamiennej Góry i Obłtuza.

Jesteśmy firmą międzynarodową - liderem w wysoko zautomatyzowanej produkcji sprężyn do mebli tapicerowanych.

Poszukujemy do pracy osób o zdolnościach technicznych i/lub z umiejętnościami elektrycznymi. Preferowane osoby z Kartą Polaka* i podstawami języka polskiego otwarte na zdobywanie wiedzy i chcące rozwijać się wraz z nami.

Oferujemy wynagrodzenie od 750€ uzależnione od umiejętności + dodatkowe premie. Pracują u nas osoby z Ukrainy, które po wakacjach w kraju za każdym razem wracają do nas.

Zainteresowanych prosimy o kontakt pod nr telefonu +48 61 29 28 400 lub przez adres e-mail: rekrutacja@herkules.eu.com

Herkules Sp. z o.o.
Jastrowo, ul. Świętego Walentego 44
64-500 Szamotuły

Prosimy o zawarcie w CV klauzuli: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych zawartych w mojej ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji prowadzonego przez Herkules Sp. z o.o. z siedzibą w Jastrowiu, Św. Walentego 44, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Jednocześnie wyrażam zgodę na przetwarzanie przez ogłoszoniodawcę moich danych osobowych na potrzeby przyszłych rekrutacji”. Informujemy, że Administratorem danych jest Herkules Sp. z o.o. z siedzibą w Jastrowiu, Św. Walentego 44. Dane zbierane są dla potrzeb rekrutacji. Ma Pan/Pani prawo dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania. Podanie danych w zakresie określonym przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy oraz aktów wykonawczych jest obowiązkowe. Podanie dodatkowych danych osobowych jest dobrowolne.

*lub osoby spełniające inne wymogi do zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę bez względu na okres zatrudnienia.

www.herkules.eu.com

